

Datum
2025-01-29**Diarienummer**
M 2024-939

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsen genom KSAU

Yttrande avseende föreslagen nödvattenplan för Danderyds kommun

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterat förslag på nödvattenplanen till miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Remissvar ska inlämnas senast den 12 februari 2025.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har, genom miljö- och stadsbyggnadskontoret, inte varit delaktig i framtagandet av nödvattenplanen. Dåvarande miljö- och hälsoskyddsnämnden yttrade sig i januari 2022 (dnr 2021-838) över en tidigare remissversion av nödvattenplan.

Nödvatten definieras som dricksvatten som distribueras på annat sätt än genom ledningsnätet¹. Nödvattenplanering är en fundamental del av samhällets krisberedskap och av största vikt för att minska störningar i dricksvattenförsörjningen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens yttrande

Om processen för framtagandet av nödvattenplanen

Det är värdefullt och nödvändigt att kommunledningskontoret har tagit ett förnyat grepp kring nödvattenplanen.

Det framgår i Livsmedelsverkets handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten att det krävs omfattande planering och samverkan mellan kommuner och verksamhetsutövare för att ta fram en nödvattenplan. Det hade varit önskvärt om processen för framtagande av nödvattenplanen hade bedrivits i projektform där flera aktörer hade varit inblandade, i synnerhet representanter från Danderyds sjukhus. Det är kommunen som har det övergripande ansvaret för planeringen av nödvattenförsörjningen inom ramen för det geografiska områdesansvaret där sjukhuset ingår. Nu anges i nödvattenplanen ”I händelse av att Danderyds sjukhus behöver stöd med nödvatten genomförs särskild samverkan med sjukhuset kring vilket behov som föreligger, vilka resurser som finns att tillgå och i vilken omfattning kommunen kan bistå sjukhuset”. Nämnden anser att denna formulering är vag och att planen borde beskriva den dialog som torde ha skett med sjukhuset inför framtagandet av planen.

---

¹ Livsmedelsverket. Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten. 2024.

Datum
2025-01-29**Diarienummer**
M 2024-939

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

I Livsmedelsverkets handbok Guide för planering av nödvattenförsörjning (2017) framgår att i beräkningarna rörande antalet individer med hushållsbehov ska även pendlare, asylsökande och övriga icke folkbokförda som turister omfattas. Nämnden förutsätter att sådana kalkyler är gjorda inför framtagandet av planen.

Om prioritering av nödvattenresurser

Inriktningen för kommunens prioritering av nödvatten anser nämnden ska utgå ifrån samhällets skyddsvärden:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö- och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Detta kan belysas inledningsvis.

Under avsnitt 3.3 framgår den prioriteringsordning som ska tillämpas i fråga om prioritering av nödvattenresurser. Nämnden bedömer att verksamheter där äldre och små barn bor och vistas ska prioriteras högst eftersom äldre (över 65 år) och små barn (förskoleålder och yngre) är extra känsliga för vattenbrist (*människors liv och hälsa*). Därför bör prioritet 1 även innefatta förskolor. Nämnden bedömer även att små barn i hemmen ska prioriteras och önskar att nödvattenplanen även omfattar en redogörelse kring ett sådant förfarande.

I tabellen bör Danderyds sjukhus finnas med under verksamhet inom prioritet 1, med en fotnot om att om sjukhuset behöver stöd med nödvatten genomförs särskild samverkan.

I kommunens prioritering är det rimligt att särskilt boende för äldre (SÄBO), Danderyds sjukhus och förskolor omfattas av prioritet 1 (*människors liv och hälsa*).

Verksamheter som socialpsykiatri, HVB-hem och LSS-boende bör utifrån resonemanget ovan omfattas av prioritet 2 (*människors liv och hälsa*).

Övriga samhällsviktiga verksamheter såsom hemtjänst, personlig assistans och hemsjukvård innefattas också under prioritet fyra (*samhällsviktig funktionalitet*). Detta kan förtydligas.

Nämnden bedömer att begreppen i tabellen bör förtydligas och ses över generellt.

Ingen skillnad ska finnas mellan privat och kommunal verksamhet, vilket bör framgå i planen.

Större och mindre avbrott

Under 3.2 scenarios bör övervägas att använda begreppen mindre och större avbrott i beskrivningen och således den strategi som då krävs.

Datum
2025-01-29**Diarienummer**
M 2024-939

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förorenat dricksvatten

Scenariot att dricksvatten kan vara otjänligt beroende på mikrobiologisk respektive kemisk förorening bör belysas närmare samt den strategi som då krävs i båda respektive fallen. Avsnitt 3.2 bör utvecklas med avseende på detta.

I figuren i kapitel 3.2 anges ”kokningsrekommendation eller konsumtionsförbud”. Denna formulering måste ändras då det inte går, varken juridiskt eller praktiskt, att ange konsumtionsförbud utan enbart avrådan. ”Konsumtionsförbud” ska därmed ändras till avrådan.

Vattenbrist

Scenariot om vattenbrist bör belysas i nödvattenplanen samt lämplig plan vid ett sådant scenario.

Vattenbehov i krissituationer

Avsnitt 3.4 bör utvecklas med scenariot hotsituation och sabotage respektive höjd beredskap och kris. Skrivelser om strategi vid sådana händelser bör belysas mer explicit.

Nödvattnets kvalitet och provtagning

Det bör framgå i nödvattenplanen att det är tekniska nämnden, genom sin förvaltning, som är ytterst ansvarig för nödvattnets kvalitet och provtagning. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, i egenskap av kontrollmyndighet, är ansvarig för dricksvattenkontrollen. Även det senare ska förtydligas i nödvattenplanen.

Dricksvattenföreskrifterna skiljer inte på om dricksvattnet kommer från en ordinarie vattentäkt, i kommunens fall genom Norrvatten och Görvälns vattenverk, eller om det distribueras som nödvatten. Det finns inga lägre krav på nödvatten.

Följande anges i nödvattenplanen ”Kraven på undersökningsfrekvens, provtagning och analyser är desamma som vid ordinarie drift”. Nämnden gör bedömningen att denna formulering inte är korrekt då det kan antas att det krävs mer omfattande undersökningsfrekvens och provtagning av nödvatten som är i tankar än vid ordinarie drift. Vid ordinarie drift hanterar Norrvatten provtagning och analyser, det senare i det egna labbet vid Görvälverket. Det finns exempel från närmommuner där dricksvattenkvalitet i tankar inte har kunnat garanterats (exv. PFAS händelsen i Vallentuna kommun). Formuleringen behöver därför ses över.

I planen framgår inte om Norrvatten vid en nödvattensituation kommer att ansvara för dricksvattenprovtagning och analys. För det fall att ett sådant scenario inte är aktuellt behöver kommunen, genom tekniska nämnden, ha eget avtal för dricksvattenprovtagning och analyser. Om provtagningen sköts i egen regi ska berörd provtagare ha den kompetens som krävs för att utföra provtagningen korrekt. Nämnden, genom miljö- och stadsbyggnadskontoret, som är kontrollmyndighet utför inte dricksvattenprovtagning i en nödvattensituation. Däremot kan kontoret vara behjälplig vid rådgivning och har som kontrollmyndighet sitt myndighetsansvar gällande granskning av provtagningsprogram och analysresultat. För att minska risk- och

Datum
2025-01-29**Diarienummer**
M 2024-939

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

sårbarheten bör därför tekniska nämnden ha avtal med såväl vattenprovtagningsorganisation/företag som med labbanalysföretag eller motsvarande.

Om detaljerade planer kring nödvattenförsörjning av prioriterade verksamheter och distributionsplan för nödvatten

För mer detaljerad rubricerad planering, som säkerligen kommer att omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (OSL), kan nämnden vara behjälplig inom ramen för sin expertis inom livsmedelskontroll.

I sådan planering behövs kartläggning av enskilda brunnar samt en analys över möjligheten att kommunen inom egna fastigheter borrar egna brunnar.

Om aktivering av nödvattenplanen

Nämnden, i egenskap av kontrollmyndighet, ska informeras på lämpligt sätt vid en aktivering av nödvattenplanen. Detta ska framgå i avsnitt 4.1.

Under 4.2 anges att grannkommuner kan kontaktas för begäran om extra resurser. Då grannkommunerna är medlemmar i Norrvatten, bedöms det inte som troligt att de kan bistå med hjälp i en omfattande störning, då de troligen befinner sig i samma situation. Kontakt får då tas med de kommuner som inte ingår i Norrvatten, t.ex. Stockholm och Lidingö där distributören är Stockholm Vatten och Avfall (SVOA)). Formuleringen bör därmed revideras.

Angående tidsspann och aktualitet

Nämnden bedömer även att det bör övervägas att tidsätta nödvattenplanen, t.ex. så att den omfattar en tre-årsperiod. På sådant sätt hålls nödvattenplanen aktuell. Därtill ska tid för revidering finnas med i planen. Det är rimligt att nödvattenplanen ses över minst varje mandatperiod.

För miljö- och stadsbyggnadsnämnden,

Claes Breitholtz
Ordförande miljö- och stadsbyggnadsnämnden